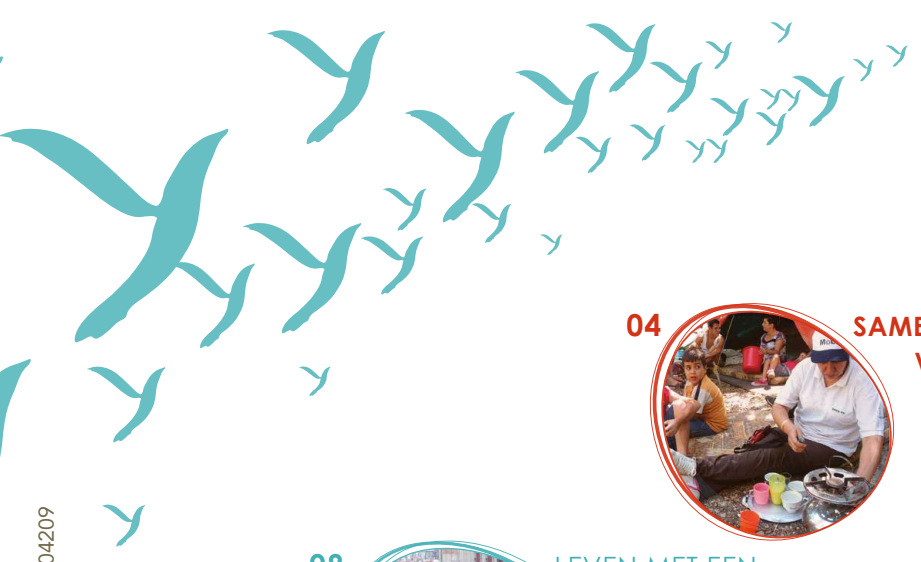

VIERDE WERELDBLAD

ATD = All Together for Dignity / Agir Tous pour la Dignité / Samen voor waardigheid
www.atd-vierdewereld.be / Nr. 193 / december 2015 / Verschijnt vier maal per jaar

04

SAMENLEVEN MET
VLUCHTELINGEN IN BEIROET

06

ARMOEDE,
VLUCHTELINGEN
EN ENGAGEMENT
IN DUITSLAND

08

LEVEN MET EEN
BEPERKT BUDGET

Vierdewereldblad

Uitgave van de Beweging
ATD Vierde Wereld
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
(02) 647 92 25 / 647 99 00
contact@atd-vierdewereld.be
www.atd-vierdewereld.be

Verantwoordelijk uitgever:

Herman Van Breen
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
Foto's: ATD Vierde Wereld, tenzij anders vermeld

Voor giften van 40 euro of meer per jaar ontvangt u een fiscaal attest.

IBAN: BE89 0000 7453 3685
BIC: BPOTBEB1

U kan ATD Vierde Wereld
ook opnemen in uw testament.
Bij een duolegaat gaat een deel van
uw bezit naar uw erfgenamen en een
ander deel naar ATD Vierde Wereld.
De successierechten zijn dan lager
en worden betaald door
ATD Vierde Wereld.

EDITO

HOUVAST IN DE BRANDING

'Sinds het nieuwe gemeentebestuur aantrad krijgen we de wind tegen. Zelfs mensen die ons steunden stellen ons nu in vraag. Financiële middelen verminderen en we moeten voldoen aan meer eisen die ons afleiden van onze kernopdracht, die het moeilijker maken om naar de allerarmsten toe te stappen. Ik trok het me zo erg aan, dat ik er onderdoor dreigde te gaan. Nu beseft ik dat we toch moeten doorgaan, dat we wél goed bezig zijn.' Een stem uit een vereniging waar armen het woord nemen. Veel verenigingen voelen deze tegenwind en wijzen erop dat armoedebestrijding een aantal jaren geleden een sterke gezamenlijke ambitie was, ook politiek. De huidige drang om werkloosheidscijfers naar beneden te krijgen, allerlei besparingsmaatregelen en de stijgende energiekosten leiden terug naar af.

Toch is er ook een diepe en sterke onderstroom van miljoenen mensen die zich dag aan dag verzetten tegen vernedering en ontmenselijking. Ze geven vorm aan een fundamentele kracht van solidariteit, die duurzamer is dan politieke veranderingen.

In Leuven werd een 17 oktober-gedenksteen ingehuldigd. 'We komen van ver', zeggen enkele militanten van het eerste uur. 'We blijven hopen dat jullie die hier vandaag aanwezig zijn, dat overheden, diensten en hulpverleners er oren naar hebben als we zeggen dat de geschiedenis van armoede nog teveel blijft voortduren.' Het Leuvens Platform tegen Armoede wijst op de ligging van de gedenksteen in het hart van de stad, tussen stadhuis, kerk en bankgebouw, symbolen van macht: "De steen ligt daar op zijn plaats, als blijvende herinnering en oproep over waar het echt om gaat: ons verenigen om de rechten van de mens te doen eerbiedigen." Niet alleen op 17 oktober, maar ook de 18de, en elke dag erna. Want armoede is geen noodlot.

Herman Van Breen
Nationaal Team

ONDERDAK

Het vriest de stenen uit de grond. Bitterkoud is het. Vandaag verhuist Wendy eindelijk naar haar eigen woning. Ze heeft 2 kleine kinderen: een dochtertje van 9 maanden en een tweejarig zontje. Toen Wendy haar vorige woning moest verlaten, kon ze bij haar moeder intrekken. Die leeft samen met haar vriend en een minderjarige zoon woont ook nog thuis.

De woning van de moeder is niet ruim: een keuken, een mooie living, een badkamertje, een bergruimte en één slaapkamer. Jawel, je leest het goed: één slaapkamer. Ik heb me vaak afgevraagd waar iedereen kon slapen, en of de puberende broer, Wendy en haar kinderen en de moeder met haar partner voldoende privacy konden vinden?

Beide gezinnen dachten dat het samenwonen wel van korte duur zou zijn. Het vinden van een betaalbare woning bleek echter niet mee te vallen. Af en toe leidde het samen verblijven onder een dak tot spanningen en fikse ruzies. Het duurde uiteindelijk 6 maanden voor Wendy een eigenaar vond die

haar een woning wou verhuren. Veel eigenaars weigerden omdat ze alleenstaande moeder was of geen vast werk had.

Maar goed, vandaag is het de grote dag: Wendy kan weer op eigen vleugels vliegen en opnieuw haar eigen nestje bouwen. Op vraag van Wendy help ik verhuizen. Enkele familieleden en vrienden zijn ook van de partij en daardoor is de klus vlug geklaard. Na afloop wil Wendy me nog even spreken. Ze vraagt of ik de jonge man zag die kwam helpen. 'Het is een vriend van mijn broer. Hij is dakloos. We vonden dat het niet kon dat hij vannacht buiten sliep: het is zo koud en dus bracht hij de nacht bij ons door. Weet jij waar hij nu terecht kan?' Ik sta versteld: ik kon me nauwelijks voorstellen dat iedereen in de woning van de moeder ruimte vond om te slapen en toch boden ze zonder aarzelen onderdak aan iemand die buiten leeft. 'In zo'n weer laat je toch niemand buiten slapen?' zegt Wendy.

Marijke Decuyper

SAMENLEVEN MET VLUCHTELINGEN IN BEIROET

Libanon is een klein en dicht bevolkt land aan de Middellandse Zee. In het zuiden grenst het aan Israël, maar het langst is de grenslijn met Syrië, in het noorden en het oosten. Het land telt 4,5 miljoen inwoners. Daarbovenop zijn er meer dan één miljoen vluchtelingen.

▲ Syrische vluchtelingen vinden een nieuwe thuis bij Beitouna

Beitouna is het Arabische woord voor 'ons huis'. Het is ook de naam van een klein buurthuis in de wijk Nabaa in Beiroet. Ik was er vorig jaar op bezoek. Het groot aantal vluchtelingen is een enorme uitdaging voor wijken zoals Nabaa waar de bewoners het niet breed hebben. De vluchtelingen komen uit Syrië, Palestina, Egypte, Irak, Soedan, Sri Lanka. Maar in de wijk wonen ook veel Libanezen die tijdens de jarenlange burgeroorlog gevlucht zijn vanuit alle hoeken van het land. Er zijn christenen en moslims. Er zijn gastarbeiders die arriveerden na de burgeroorlog, asielzoekers en veel vrouwen die als huishoudhulp kwamen. Deze wijk met een heel gemengde bevolking krijgt in de media vaak het etiket 'gevaarlijk'. Maar de bewoners benadrukken juist dat mensen van verschillende herkomst en religie hier nog samen wonen. Beitouna maakt dat mee mogelijk.

Om in vrede te leven

Het buurthuis bestaat 15 jaar en is opgericht door mensen van de wijk om de gezinnen te steunen die het heel moeilijk hebben. Twee kamers zijn het, op het gelijkvloers van een oud gebouw. Van hieruit worden activiteiten opgezet om de opvoeding van de kinderen te ondersteunen, feesten worden voorbereid, er is een kleine coöperatieve en elke zomer wordt een gezinskamp georganiseerd. Mensen zeggen dat dit een

plaats is waar ze leren samenleven, waar ze verantwoordelijkheid kunnen nemen en elkaar kracht kunnen geven. "Alles wat we in Beitouna doen, is om in vrede te kunnen leven", zegt Yvonne, een van de jongeren. Ze kent Beitouna van toen ze klein was. "Hier vind je geen mensen die allemaal tot dezelfde groep behoren. Beitouna heeft ons geleerd om gemengd te leven, zonder discriminatie en met een openheid van de een voor de ander", aldus een andere jongere die in de bibliotheek meewerkt.

Ontheemd

Beitouna is verbonden met het Forum van verzet tegen extreme armoede. In 2013 schreven ze wat het voor Libanezen betekent om zoveel Syriërs te zien toekomen:

"Het is voor niemand gemakkelijk. De twee landen kenden een moeilijke relatie, vooral tijdens de Libanese burgeroorlog. Veel Libanezen blijven daar wrang over en wantrouwen Syrië. Hier in Beitouna voelen we dat het onze plicht is om deze families van Syrische vluchtelingen nabij te zijn, omdat we het ook doorgemaakt hebben: angst, rouw, je huis verliezen en ontheemd zijn. Maar het is een uitdaging want altijd opnieuw duikt de gedachte op: ze kunnen het maar voelen, het is hun beurt nu". Sommigen voelen mee met het leed van de vluchtelingen, anderen kunnen het niet.

Forum van verzet tegen extreme armoede

WAT? Een wereldwijd netwerk, uitgebouwd door ATD Vierde Wereld. De deelnemers zijn geen deel van ATD, ze hebben een eigen identiteit en doelstellingen.

WIE? Kleine organisaties en individuen die overal in de wereld werken met mensen in grote armoede. Het is belangrijk dat ze niet geïsoleerd raken in hun strijd tegen de armoede.

WAAROM? Deelnemers kunnen leren van elkaar en samen nadenken over hun projecten. Ze delen hun vragen, hun successen en mislukkingen.

HOE? Vanuit het internationaal centrum van ATD Vierde Wereld wordt persoonlijk gecorrespondeerd met de deelnemers. Een selectie daarvan wordt opgenomen in een brief die in vier talen verspreid wordt (Letter to friends around the world)

www.overcomingpoverty.org of
www.refuserlamisere.org

▲ Ook bij Beitouna doet iedereen mee aan de Werelddag van Verzet tegen Extreme Armoede

Omwille van de kinderen

Door de toevloed van vluchtelingen wordt het leven in de wijk duurder en de huurprijzen zijn zo gestegen dat sommige mensen moeten vertrekken. De Syriërs wonen met meerdere gezinnen in een appartement om de huur te kunnen betalen. De mensen van Beitouna helpen hen in hun zoektocht naar huisvesting, voedsel, kleren, scholen. Het zijn vrijwilligers die zelf een moeilijk leven hebben en zich soms overvraagd voelen. Altijd opnieuw moeten ze overleggen, want soms is er geen eensgezindheid over de prioriteiten. Ze moeten het hoofd bieden aan de angst van de vluchtelingen die elkaar ook onderling wantrouwen. Toch doen ze verder:

“We leren in Beitouna wat openheid is. En als moeders moeten we dat aan onze kinderen aanleren. We helpen elkaar omdat we de kinderen uit de oorlog willen weghalen, omdat we hen vreugde willen schenken. De bibliotheek verenigt kinderen. Het is een plaats waar cultuur en vreugde gedeeld worden.”

“Een persoonlijke vriendschapsrelatie, geloven in ieders waardigheid en ons hart openen, dat is het belangrijkste. Of we Libanees zijn of vreemdeling, we hebben dezelfde behoefte aan solidariteit. Als we de vluchtelingen moed geven zien we dat hen dat raakt en dat ze zich veilig voelen. We doen ook inspanningen om bedelende kinderen te benaderen en om iedereen die aan onze deur staat een antwoord te geven. We zouden de middelen willen om nog meer te doen, want velen raken niet tot bij ons en hebben nog een veel moeilijker leven.”

▲ In het buurthuis vinden mensen een luisterend oor

Mijn leven is nu hier

Ik ontmoette Abir, uit Syrië. Ze woont al verschillende jaren in Nabaa en animeert de bibliotheek van Beitouna. Omwille van haar banden in de wijk assisteert ze bij concrete moeilijkheden. Er wordt bijvoorbeeld vaak klein vuurwerk afgestoken, dat is de Libanese manier om feest te vieren, maar voor de Syrische kinderen is het terreur. Abir helpt mensen om elkaar te begrijpen, maar zegt: “Ik ben vaak verscheurd. Vrede of woede? Afwijzing of bekommerd zijn om anderen? Ik voel angst maar ook voldoening.”

“Maar al bij al is het deze wijk die me kracht gaf. Toen ik hier voor het eerst aankwam waren mijn kinderen klein. Ik wou dat mijn gezin het goed had, op een veilige plaats. Het was niet het leven dat ik gedroomd had. Maar ik zei tegen mezelf: ‘Mijn leven is nu hier, op deze plaats’. En ik begon van deze wijk te houden, met alles wat erbij hoorde.”

Françoise Barbier

Volontair van ATD Vierde Wereld sinds 1986, in Frankrijk, Engeland, Ile de la Réunion, Brussel, Dublin, Luik. Getrouwd met Phil en moeder van drie dochters. Is nu de contactpersoon voor de relaties met het Midden-Oosten.

ARMOEDE, VLUCHTELINGEN EN ENGAGEMENT IN DUITSLAND

GESPREK MET EEN MEDESTANDER

ANNA FRANZE (36) IS PEDAGOGE. ZE WERKT IN EEN SOCIALE HOGESCHOOL. DAARNAAST BEGELEIDT ZE VRIJWILLIGERS VAN EEN VLUCHTELINGENCENTRUM IN HAAR WIJK. ZE IS MEDESTANDER, 'VERBÜNDETE', VAN ATD VIERDE WERELD. HOE ZICHTBAAR IS DE ARMOEDE IN DUITSLAND EN WAT ZIJN HAAR ERVARINGEN MET VLUCHTELINGEN?

▲ Delegatie uit Duitsland bij 40-jarig jubileum van het ATD-ontmoetingscentrum in Nederland. Anna Franze in het midden vooraan.

Je groeide op in het oosten van het land, de vroegere DDR.

Ik ben geboren in 1979 in Oost-Berlijn, de hoofdstad van de DDR. De omwenteling in 1989 heb ik zeer intensief beleefd. Voor alle mensen rond mij is het leven toen plotseling extreem veranderd. We leerden een nieuw maatschappijmodel kennen, vele deuren openden zich. De prijs daarvoor was een hoge werkloosheid en ervaringen met armoede. Het heeft me enorm getekend. Vandaag leef ik in Hamburg. Met studenten denk ik na over wat goed pedagogisch en sociaal werk inhoudt. Met de vrijwilligers die vluchtelingen helpen spreek ik over wat goede hulp is en hoe je daar zelf in staat. Pedagogen in kinderkribbes en scholen informeer ik over de leefsituatie en noden van gevluchte gezinnen. En met vrienden geniet ik van het samenzijn en de natuur.

Hoe leerde je ATD Vierde Wereld kennen?

Ik werkte een jaar als au-pair in Londen, een mooie tijd, met vooral contact met de middenklasse. Daarna zocht ik waar mijn hulp meer nodig kon zijn. ATD Vierde Wereld sprak me aan omwille van het thema armoede en uitsluiting, én de internationale werking. In 1999 verbleef ik zes maanden bij het ATD-team in Engeland. Ik ontmoette er volontairs uit Frankrijk, de VS en Singapore, die ook ervaringen uit andere landen meebrachten. Dat vond ik zeer fascinerend.

Door mijn stage werd ik nieuwsgierig naar het internationale en het Duitse deel van ATD. In 2000 bezocht ik het internationale centrum in Frankrijk. In Huis Neudorf, op 100 km van Berlijn, kwam en kom ik bont gekleurde groepen tegen. Steeds inspirerend. In het alledaagse leven maakte ik zelden zoveel openheid en engagement mee.

Hoe is het leven in Hamburg en omgeving? Is armoede er zichtbaar?

Hamburg is de rijkste stad van Duitsland maar er is ook armoede. In de rijke wijken is het groen en rustig, met grote, verzorgde tuinen. In de arme omgevingen is het luider, vuiler, grijzer, enger en ouder. Bijzonder onzichtbaar is de armoede bij ouderen. Ze schamen zich over armoede en blijven vaak thuis omdat ze zich bijvoorbeeld geen uitstapjes kunnen veroorloven. Hamburg is ook de Duitse hoofdstad van allerlei stichtingen. Het liefst helpen de Duitsers de kinderen. Volwassenen zijn volgens de publieke opinie zelf schuldig aan hun lot. Dat maakt mij heel kwaad, want kinderen hebben sterke ouders nodig, meer dan het zoveelste hulpproject.

Sinds 15 jaar ben je geëngageerd met een Afghaans gezin, en momenteel ook met 'peters en meters' van vluchtelingen. Waarom is dit voor jou belangrijk?

Vluchtelingen worden in Duitsland al jarenlang wettelijk sterk benadeeld. Ze leven tevens in grote onzekerheid. Dat bemoeilijkt de ontwikkeling van kinderen en ouders extreem. Het is een schending van artikel 1 van de rechten van de Mens - 'Alle mensen zijn vrij en gelijk in waarde en rechten geboren'. Dat is voor mij een goede reden voor engagement. Vele Duitsers zeggen nu, wanneer ze met vluchtelingen in contact komen: 'Ik had nooit gedacht, dat in een rijk land mensen zo behandeld worden en zo moeten leven'.

Anderzijds ben ik verrast door de levenskracht van vele mensen met een vluchtervaring. Velen, wiens leven ooit bedreigd werd, leven intenser, dat weet ik nu. Dat geeft hoop.

Kan je dit in verband brengen met je ervaringen in Engeland?

Tijdens de stage bij ATD Vierde Wereld kon ik veel nadenken over de thema's armoede en uitsluiting. Ik hoorde er vele nieuwe ideeën. Dat mensen in armoede veel kracht en vindrijkheid moeten opbrengen. Dat je hen moet helpen en tegelijk de mogelijkheid bieden om ook zichzelf te helpen. Dat vorming, cultuur en schoonheid voor allen essentieel is. Dat vriendschap, respectvolle ontmoeting en oprechte interesse extreem belangrijk zijn om de kloof, door uitsluiting ontstaan, te overwinnen.

Duitsland heeft zich de voorbije maanden open opgesteld voor vluchtelingen. Hoe beleef jij dit?

Er is veel veranderd: toen in de jaren'90 vluchtelingenonderkomens in brand werden gestoken, was er nog een meerderheid die ofwel zweeg ofwel applaudiseerde. De media maakten mee de stemming met titels als 'De boot is vol'. Vandaag gaan heel wat Hamburgers naar de vluchtelingencentra toe, en zoeken uit wat ze kunnen doen. Vele professionele helpers denken na over hoe ze vrijwilligers kunnen ondersteunen. Zodat de vrijwilligers de vluchtelingen niet betuttelen, de interculturele misverstanden beter verstaan, beter helpen en daarbij ook op zichzelf passen. Dat vind ik fantastisch.

Momenteel worden vluchtelingen vooral in welstellende stadswijken ondersteund. In achtergestelde stadsgebieden zijn er minder contacten tussen vluchtelingen en burens. Voor de sociale vrede zijn deze contacten echter belangrijk. Daarbij komt: ook bij de vluchtelingen zijn er verschillende sociale

klassen. De lievelingsvluchtelingen zijn opgeleide Syriërs en mensen uit landen met terreur en oorlog. De zogenaamde economische vluchtelingen zijn in Duitsland niet geliefd. En daartoe rekent men vooral de mensen uit Oost-Europa en de Balkan. Dat ze met hun kinderen in krotten woonden, zonder toegang tot werk en scholing, wordt niet gezien. Onderaan de populariteitsschaal staan dan de Roma.

▲ Duitse vrijwilligers en vluchtelingenfamilies samen op verlof in Brandenburg in 2007. Mooie gedeelde herinneringen.

Hoe beleef jij de armoede van de mensen die je ontmoet?

De vluchtelingen zijn 'acuut' arm. Zij hebben door hun vlucht veel geleden en verloren, moeten van nul beginnen, arm aan rechten en vaak belast door traumatische ervaringen. Ze zijn vaak in verwarring, kunnen zich nauwelijks concentreren en motiveren, bijvoorbeeld om te leren. Bijzonder zwaar is het, wanneer in het thuisland familie en vrienden nog in gevaar zijn. Een Afghaanse vrouw met haar vier kinderen was tot in Hamburg gevlucht, weg van haar gewelddadige man. Ze is bijna blind. Haar 15-jarige zoon is in Italië. Ze kan enkel met hem telefoneren. Hij vraagt, mama help mij, ik heb honger, kou. Die moeder zit hier, bijna blind, met 3 kinderen en wordt dol door die zorgen om haar oudste zoon en de toekomst. De 10-jarige zoon probeert sterk en volwassen te zijn. En hij gaat vaak niet naar school om zijn moeder naar instanties te begeleiden. Is dat armoede? Voor mij is dat ellende.

Tot slot: Wat kan het gedachtengoed van ATD Vierde Wereld betekenen voor jonge mensen vandaag?

Ik denk dat de gedachten van Joseph Wresinski voor een deel nog revolutionair zijn. Op een seminar over armoede toonde ik een video van het ATD-familiecentrum in Engeland. De studenten waren geschokt, verrast en geïnspireerd. Op de video omhelsden de helpers de mensen bij aankomst! Dat gaat blijkbaar ook? Voor de studenten was dat een eye-opener. Een liefdevolle begroeting is in het huidige Duitsland niet te verenigen met pedagogische professionaliteit. Onder meer voor deze jonge pedagogen hebben Joseph Wresinski en ATD zeker nog goede vragen en boeiende antwoorden voor de omgang met mensen.

Interview: Katia Mercelis

▲ 17 oktober in het provinciehuis op de Markt in Brugge: deelnemers aan de inleefweek, mensen met ervaring van armoede en Frederic Van Hauwaert van het Netwerk tegen Armoede.

LEVEN MET EEN BEPERKT BUDGET

EEN OEFENING

“IK WEET DAT SOMMIGE MENSEN MET WEINIG MOETEN RONDKOMEN, DAAR WORD IK OOK VIA MIJN WERK MEE GECONFRONTEERD. DAAROM SPRAK HET ME WEL AAN OM MEE TE DOEN MET DE INLEEFWEEK VAN VORMINGPLUS. IK WOU HET OOK EENS PROBEREN. MIJN CONCLUSIE? DIT HAD IK DERTIG JAAR GELEDEN MOETEN DOEN, TOEN IK AFTUDEERDE. IETS WETEN OF IETS ZELF ERVAREN, HET IS EEN WERELD VAN VERSCHIL. EN DAN WAS HET NOG MAAR ÉÉN WEEK. EN IK WIST DAT HET NIET ECHT WAS.”

M. is een alleenstaande vrouw. Ze moest het tijdens de inleefweek doen met 60 euro. Bijzonder weinig? Jawel, maar toch is dat realiteit. Het leefloon voor een alleenstaande is 833 euro. Je moet huur betalen, energiekosten, verzekeringen en andere kosten. Als je dat allemaal in rekening brengt, dan blijft er niet veel meer over.

‘Ik heb die week veel soep gegeten. Ik ging naar de markt, op het einde, als de marktkramers al opruimen, dan kan je sommige groenten voor een lagere prijs krijgen. Ik at ook veel eieren. Vlees heb ik al bij aanvang van het menu geschrapt. Ik heb geteld en gepuzzeld. Het is ongelooflijk hoeveel tijd me dit gekost heeft, bijna een full-time job. En dan weten dat je iets onverwachts kan overkomen of dat je ernstig ziek kan worden.’

Nog geen armoede

M. is één van de 50 deelnemers aan de inleefweek in Brugge. Vormingplus organiseerde dit begin oktober op verschillende plaatsen in Vlaanderen. ‘Op aandringen van mensen in armoede spreken we in Brugge niet van een inleefweek armoede, maar van een inleefweek met een beperkt budget.

Zo wekken we niet de illusie dat men na één week echt kan weten wat het is om te leven in armoede.’

Op voorhand kregen de deelnemers tips mee. ‘Plan de week voor je gezin. Wie doet in de week welke activiteiten? Hoe geraakt iedereen ter plaatse? Wat zal dat ongeveer kosten?’ Er waren ook richtlijnen. ‘Denk eraan: de voorraadkast gaat dicht. Je eet en drinkt wat je koopt met het weekbudget. Hou ook bij wanneer je gebruik maakt van abonnementen of lidmaatschappen die doorlopen.’

B. noteerde: ‘Ik las de Knack, De Morgen en nog twee andere weekbladen waarop ik geabonneerd ben. Ik ging naar de Spaanse les. Het cursusgeld van 180 euro had ik reeds betaald.’

Vergeet ook niet dat er dingen zijn die je niet elke week koopt, maar die ook van je weekbudget afgaan: zeep, tandpasta, afwasmiddel, schoonmaakproducten.

Een meevaller en een tegenvaller

Voor A. begon de week met een grote hap uit het budget. ‘Ik had een afspraak bij de gynaecologe. Van het weekbudget zou ik dat niet kunnen betalen. Ik sprak erover met de dokter. Was het mogelijk om alleen het remgeld te betalen?’

▲ We willen gehoord worden.

Ik zei haar dat het was voor de inleefweek. Hoe vernederend is zo'n vraag anders. Ze vertelde me dat huisartsen verplicht zijn om die regeling toe te passen, maar specialisten niet. Toch heeft zij met de andere artsen in het ziekenhuis afgesproken om het ook te doen, vrijwillig. Maar ik was niet op consultatie in het ziekenhuis, wel in haar privé-praktijk, en daar kon het niet. Waarom had ik ook alweer gekozen voor een afspraak bij haar thuis? Omdat ik zo vlugger aan de beurt was en omdat er iets meer tijd voorzien wordt voor een visite. Ik had gewoon niet stilgestaan bij de financiële kant. Ik ben dan wel onmiddellijk mijn doktersbriefje gaan indienen bij de mutualiteit."

Met een man en twee kinderen had A. een weekbudget van 160 euro. Hoe de kinderen erop reageerden? 'De koelkast is zo leeg, merkten ze op. Het begon ook al aan de ontbijttafel: zo weinig keuze. Ik geef voor een schooldag twee stukken fruit mee en een koek. Dat veranderde ik nu: twee koeken en één stuk fruit. Geen variatie in het fruit, telkens een appel, want die waren goedkoopst die week. Voor de warme maaltijden was er geen verschil. De kinderen eten op school en ikzelf en mijn man eten op het werk. Ik had er nooit bij stil gestaan hoe goedkoop dat is en wat we daarmee uitsparen. We lieten de kinderen gewoon doorgaan met hun vaste activiteiten, maar probeerden het te verrekenen. Cola kochten we van een goedkoop merk. En toen er aan het station gratis toastjes werden uitgedeeld namen we die mee naar huis. Dat was een meevaller. In de loop van de week was er ook een tegenvaller, ingebouwd in de opdracht: één van de kinderen had een gescheurde jas, niet meer te herstellen. We wonen op fietsafstand van de Kringwinkel, en we hadden geluk want er was juist één jas die paste en ze was nog mooi ook. Voor mezelf waren de boodschappen het moeilijkst: op voorhand een lijstje maken en wikken wat je wel en niet nodig hebt. En dan in de winkel, al dat vergelijken."

Mensen die armoede kennen, hoe doen zij het?

Vraag het en je krijgt een stortvloed aan tips, zelfopgelegde gedragscodes en overlevingsstrategieën. Een kleine greep uit wat de deelnemers in Brugge vertelden en wat te horen was op de Volksuniversiteit van de Vierde Wereld over 'ons budget beheren' zet de toon.

'Ik ben een alleenstaande man. Koken doe ik eigenlijk nooit. Ik eet brood en beleg, zo spaar ik elektriciteit. Voor een warme maaltijd ga ik af en toe naar het sociaal restaurant.' Iemand anders let ook op de elektriciteitsrekening: 'Ik kook voor twee dagen'. Natuurlijk maakt het veel verschil uit waar je winkelt en is het belangrijk om promoties in het oog te houden en dan je voorraad aan te vullen, tenminste als je geld hebt en berguimte. En als je niet verleid wordt om dingen te kopen die je kan missen.

Ook gezondheid is sterk met geld verbonden. 'Naar de dokter gaan is geen probleem. Ik betaal maar één euro. Maar soms ga ik niet, als ik het geld niet heb om daarna naar de apotheker te gaan. Naar een specialist, naar de oogarts en de tandarts, dat stel ik altijd maar uit.' 'Zorg ervoor dat je zeker in orde blijft met de mutualiteit'.

Met geld omgaan is een vaardigheid. 'Je moet jezelf goed leren kennen, weten waar je valkuilen liggen. Als je in het Kruidvat of Zeeman niet kunt binnen gaan zonder iets te kopen, blijf er dan weg. Het is wel moeilijk met kinderen. En soms wil je ook jezelf eens verwennen.'

'Je wil vermijden dat anderen je budget moeten beheren. Maar als je het niet zelf kan dan moet je hulp zoeken. Dat ik in schuldbemiddeling ging was een hele opluchting, ik kon terug slapen.' 'Toen ik het niet meer zag zitten maakte het OCMW een plan op. Ze gaven tips. Zo ben ik vooruit gegaan. Ze keken ook na of ik geen dubbele verzekeringen had.' 'Ik zat ooit diep in de schulden. Dat nooit meer. Ik koop niets meer op krediet.'

Het lukt niet

24% van de mensen kan geen onverwachte uitgaven doen. 7,6% kan rekeningen niet op tijd betalen. Huisvesting is het grootste probleem. Met het bedrag van een leefloon kan je niet rondkomen. Je leven staat voortdurend onder druk. Dat zeggen mensen in armoede en onderzoekers tonen het aan met cijfers. Door de inleefweek konden veel vrijwilligers een fractie van die druk ervaren. 'En bovendien gingen de deelnemers in gesprek met de mensen in hun omgeving, zodat de reikwijdte van deze actie nog groter werd' zegt Hilde Demuyne van Vormingplus Brugge. We kunnen alleen maar hopen dat dit invloed heeft.

M.T. Poppe

HET LOGO VAN ATD VIERDE WERELD IN EEN NIEUW JASJE

WE STELLEN MET TROTS ONS VERNIEUWDE LOGO VOOR.

Door de nieuwe lijnen is de tekening dikker geworden. Op die manier is ons logo beter geschikt voor gebruik op verschillende media (papier, computerscherm, campagnemateriaal,...). We brengen het bij de tijd.

En de betekenis? Die blijft overeind. Sinds het logo in 1987 ontworpen werd, weerspiegelt het onze waarden.

- **Mensen reiken naar het licht, en naar de vogel, symbool van hoop, liefde en verbondenheid, van vreugde en opluchting.**
- **De cirkel verwijst naar gemeenschap en verbondenheid.**
- **Heel de wereld stort zich in een zoektocht naar oneindigheid.**

KALENDER

VOLKSUNIVERSITEIT VAN DE VIERDE WERELD

Zaterdag 6 februari 2016

Plaats van dialoog en vorming met mensen in armoede

KENNISVOORMIDDAGEN

Zaterdagvoormiddagen 27 februari en 21 mei 2016 in het ATD Vierde Wereldhuis, Brussel.

LEESBIJEENKOMSTEN

"Strootjes in het Zand: Gevecht voor menselijke waardigheid in Tanzania" van Niek Tweehuijsen

ISBN: 9789089545923

Uitgever: Elikser B.V. Uitgeverij/2013/267 pagina's 18,50 euro

Leesbijeenkomsten zijn gepland in

- Kortrijk
- Zele
- Lint

Raadpleeg daarvoor onze website.

INFORMATIE-ONTMOETING: *De Internationale Beweging ATD Vierde Wereld in België, wat is dat, wie zijn dat?*

De beste manier om dat echt te weten te komen is ons ontmoeten. Maak een afspraak.

GEÏNTERESSEERD IN EEN VAN DEZE ACTIVITEITEN?

Informeren en aanmelden via het secretariaat.

ACTUELE INFORMATIE: zie www.atd-vierdewereld.be

NIEUWE BROCHURE

Met trots stellen we onze nieuwe brochure voor:
Samen op weg gaan geeft vertrouwen – Handvaten voor een opbouwende relatie tussen hulpverleners en hulpvragers met armoede-ervaring.

In de brochure bespreken we onder meer volgende vragen: Welke drempels ervaren mensen in armoede naar hulpverlening toe? Wat gaat er reeds goed in de relatie tussen beiden? En wat kan er beter?

De brochure bevat getuigenissen en bedenkingen van mensen met armoede-ervaring, begeleiders en hulpverleners uit verschillende Volksuniversiteiten.

Je kan de brochure raadplegen via onze website of aankopen via ons secretariaat.

De prijs is 10 euro (48 blz.). Mail of schrijf ons!